

ГРАФІЧНЕ ЗОБРАЖЕННЯ МОЖЛИВИХ ПЕРШОДЖЕРЕЛ РОЗСИПНОГО БУРШТИНУ- СУКЦИНІТУ БАЛТІЙСЬКО – ДНІПРОВСЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ

Розглянуто питання створення геологічної карти для нової запропонованої теорії про походження бурштин-сукциніту. Описано особливості створення карт-схем даного типу. Вказані особливості використання картографічного методу дослідження. Подано визначення основних термінів. Характеризуються особливості застосування способу ареалів для відображення основного змісту теорії.

Ключові слова: бурштин-сукциніт, Балтійсько-Дніпровська провінція, картографічний метод дослідження, спосіб ареалів.

Вступ. Картографічний метод, на даний момент, є одним з найефективніших елементів пізнання закономірностей просторового розміщення та структури різних географічних об'єктів та явищ. Часто він використовується і для вивчення геології. Картографується палеорельєф, різноманітні морфологічні структури земної поверхні, осадовий покрив (корисні копалини), тощо.

За допомогою різних типів карт геологічної тематики: аналітичних, синтетичних, аналітико-синтетичних, можна спостерігати й аналізувати розміщення, структуру, динаміку й історію розвитку морфосистем Землі.

Аналіз останніх публікацій на цю тему. Виклад проблеми у працях [1, 2]. Методика картографічного дослідження в [4]. Використання картографічного методу для дослідження геологічних карт [5]. Термінологія для викладення основного матеріалу [3].

Постановка проблеми. Бурштин-сукциніт (камінь – алатир з язичної міфології слов'ян) займає одне з перших місць в сузір'ї камей-самоцвітів за красу й різноманіття окраси, чистоту й світлопроникність. Наділений унікальними фізико-хімічними і

генетичними-позитивними якостями, розповсюджений на території від південної Швеції до берегів Чорного й Азовського морів (Балтійсько-Дніпровський бурштиноносний басейн).

За старою теорією бурштин утворився зі смол бурштиноносних сосен, які з часом розносились по Неві до Калінінграду, та далі потрапляла в ґрунти Європи.

За новою теорією Мацуя Віктора Михайловича протобурштин утворювався в палеоторф'яниках – попередниках буровугільних басейнів.

Для вдалого представлення даної теорії, літературні матеріали, доповнюються графічними зображеннями у вигляді карт просторового розміщення протобурштин, бурштин та карт передумов їх утворення.

Мета статті – повідомити про способи картографічного відображення змісту теорії про походження бурштин.

Терміни й визначення. *Картографічний метод дослідження* – метод наукових досліджень. У якому карта виступає як модель дослідження об'єкта і є проміжною ланкою між об'єктом і дослідженням.

Спосіб ареалів – це спосіб зображення на карті областей поширення, або ареалу, природних чи соціально-економічних об'єктів.

Виклад матеріалу дослідження. Створення карти, що є наочним відображення теорії походження бурштин, потребує, в першу чергу, створення географічної основи, що являє собою оцифровку растрового зображення попередньо підготовленої карти Європи. Але для представлення тематичного змісту, межі карти можна дещо обмежити, сконцентрувавши основну увагу на територіях Північної й Центральної Європи та України.

Карті створювалися за допомогою програми Adobe Illustrator. Оцифровка виконувалась пошарово. Окремо зображувались границі суші та океану, гідрографія, межі держав, столиці та великі населенні пункти, їх назви та назви країн.

Тематична основа представлена способом ареалів. Кожен ареал має свій відповідний колір: територія частинного чи повного розмиву буровугільних пластів в постбучакський час – жовтий, середньо еоценові (перша половина) вугленосні басейни – помаранчевий (рис. 1).

Карта-схема возможных первоисточников россыпного янтара - сукцинита Балтийско - Днепровской провинции

Рис. 1. Карта-схема розміщення першоджерел бурштину

Крім того робота включала в себе створення ще двох карт з використанням тієї ж географічної основи. Це завдання полягало в відображенні розміщення територій суші та моря в різні періоди – це палеогеографічні схеми Балтійсько-Дніпровської бурштинової провінції в середньому еоцені – буцацький час, та в кінці середнього – пізній еоцен. Оскільки саме ці зміни стали однією з передумов утворення бурштину-сукциніту.

Висновки. Графічне відтворення даної теорії, допомагає краще оцінити ситуацію, яка склалася, як для Європи, так і, безпосередньо, для України. За умов вивчення і дослідження карт можна визначити території для розвитку галузі видобутку бурштину. Оскільки значна територія України має великий потенціал в цій сфері, але, нажаль,

цей аспект не береться до уваги.

Перспективи дослідження. На основі виконаних картографічних творів можна створити нові синтетичні карти, за якими можна буде проводити не лише аналіз розміщення басейнів, але і родовищ бурштину. Все це могло б спонукати до розвитку даної галузі в нашій країні.

Рецензент – асистент О. Ю. Яценко

Література:

1. *Мацуї, В.М.* Проблемы и перспективы украинского янтаря / Мацуї В. М. // Геолог Украины. – 2006. – №1. – С. 20-23.

2. *Мацуї, В. М.* Бурштин у давніх поселеннях людини / Мацуї В. М. // Еволюція органічного світу як підґрунт для вирішення проблем стратиграфії. – К., 2002 – С. 101-104.

3. *Божок, А. П.* Картографія: підручник / Божок А. П., Молочко А. М., Остроух В. І. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 271с.

4. *Новосвітна, А. О.* Картографічний метод та системний підхід в наукових дослідженнях / А. О. Новосвітна, С. В. Тітова // Картографія та вища школа. – 2008. – С. 158–168.

5. *Комлев, О. О.* Картографічне забезпечення проведення пошукових робіт на осадочні корисні копалини на Українському щиті / Комлев О. О., Єдаменко Т. І., Філоненко Ю. М. // Картографія та вища школа. – 2008. – Випуск 13. – С. 110–113.

А. М. Ладур

ГРАФИЧЕСКОЕ ИЗОБРАЖЕНИЕ ВОЗМОЖНЫХ ПЕРВОИСТОЧНИКОВ РОССЫПНОГО ЯНТАРЯ-СУКЦИНИТА БАЛТИЙСКО-ДНЕПРОВСКОЙ ПРОВИНЦИИ

Рассмотрены вопросы создания геологической карты для новой предложенной теории о происхождении янтаря-сукцинита. Описаны особенности создания карт-схем данного типа. Указаны особенности использования картографического метода исследования. Представлены определения основных терминов. Характеризуются особенности применения способа ареалов для отображения основного содержания теории.

Ключевые слова: янтарь-сукцинит, Балтийско-Днепровская

провинция, картографический метод исследования, способ ареалов.

A. Ladur

GRAPHIC IMAGE OF LOOSE AMBER-SUCCINITE POSSIBLE SOURCES OF BALTIC-DNIPER PROVINCE

There are considered the questions of geological map creation for new theory of amber-succinite origin. The peculiarities of defined map type creation are described. There are pointed the especialities of map research method using. The main terms are presented. The using peculiarities of zonal method are characterized for theory content imagine.

Keywords: amber-succinite, Baltic-Dniper province, map research method, zonal method.

Надійшла до редакції 22 лютого 2013 р.